

Primož, Jelka in Gregor se vsi srečni vrnejo s Triglava. Od vseh strani prihajajo planinci, med njimi tudi naš planinski prijatelj Slavko Rejec.

Spoznala sem tedaj na Kredarici tudi pisatelja Toneta Svetino. Zanimivo srečanje. Rž je vsa v snegu, v zametih jo zares gazimo. Pri Staničevi koči spet uživam in strmim v gorski svet.

Zjutraj 30. avgusta krenemo čez Prag v Vrata. Pridruži se nam tudi Tone Svetina in mi skrbno pomaga čez Prag. V pičlih štirih urah smo v Aljaževem domu v Vratih.

Nepoznan planinec me vzame v svoj avto in pelje v Mojstrano, saj sem pošteno utrujena.

Naš petdnevni izlet se je srečno končal. Za trideseti Triglav se imam zahvaliti svojemu zvestemu planinskemu prijatelju Primožu Ramovšu.

Hodila sem vseskozi z mislijo, da se poslavljam od Triglava za vselej, da je to moja zadnja pot na njegov vrh.

Zdaj pa mi – doma spet klije in raste tiha želja in upanje: mogoče mi bo pa dano, da ga še kdaj obiščem...?

In res se je zgodilo. Še sem vasovala v njegovih višinah.

ŠTIRITISOČA REGISTRIRANA JAMA V SLOVENIJI

ANDREJ KRANJC

retcklo je osem let, kar so se na Pologu zbrali predstavniki in raziskovalci iz vseh slovenskih jamarskih klubov ter skupaj počastili in raziskali tik pred tem odkrito 3000. jama v Sloveniji – Pološko jama.

In letos proslavljamo podoben dogodek – odkrita in registrirana je 4000. jama. Čeprav ob tej priložnosti (še) ni bilo nobene proslave, je ta dogodek sam po sebi zelo pomemben: 4000. jama pomeni, da je danes v Sloveniji znanih, registriranih in večinoma tudi raziskanih 4000 speleoloških objektov, kraških jam in brezen; to pomeni, da je bilo v zadnjih osmih letih odkritih 1000 novih jam; in to tudi pomeni, da slovensko kraško podzemlje še ni preiskano. V povprečju je bilo zadnjih osem let odkritih vsako leto 125 jam, povprečno vsak slovenski jamar je v tem obdobju odkril po dve novi jami.

Naj podam kratek pregled razvoja Katastra speleoloških objektov oziroma »jubilejnih«
katastrskih števil. Katastrski material – podatke o kraških jamah in brezni-
h – je pričelo zbirati že Društvo za raziskovanje jam na Kranjskem kmalu po svoji ustanovitvi (l. 1910). Prvi slovenski kataster jam je pri Društvu sestavil pred II. svetovno

ČAS IN STAROST

RINALDO STEINER

*Potrpežljivo čaka tih pred vrati
in oprezuje, kdaj bo pozni dan
prišepal, da se strpaš z njim v pristan.*

*Saj s plazom ceste ne želiš vzdržati
korak, kot čas, ki truden si prespati
želi nergač, do včeraj nepoznan.*

*Naenkrat zguban ti obraz je znan,
sad tvojih let, ki se ne da odgnati.*

*Za mizo sedi, pij, kar ti ugaja,
na pragu me ne čakaj in ne stoj,*

*v oči mi glej, povej, zakaj uhaja
ti zagonetna misel pred menoj,*

*saj lepša od začetka je do kraja
izpoved, mir, toplina in pokoj.*

vojno pokojni dr. Alfred Šerko mlajši, osnovo drugemu izvodu katastra, ki ga hranimo v Postojni, pa je postavil dr. Roman Savnik kmalu po ustanovitvi Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni.

Katastrsko številko 1 nosi jama Zlatica, raziskana je bila leta 1925, l. 1953 je bil registriran 1000. speleološki objekt (Brezno na Malem Snežniku), 2000. jama smo proslavljali leta 1960, 3000. (Pološka jama) 1966 in 4000. jama je bila registrirana v letošnjem poletju (1974).

Za planince sta zanimivejša objekta s številkami 1 in 3000, saj sta oba v Julijskih Alpah, Zlatica v steni nad Črnim jezerom (7. triglavsko jezero), Pološka jama pa v Osojnici nad izviri Tolminke.

In za objekt s kat. št. 4000 je bila zopet izbrana jama v Alpah, v Triglavskem pogorju – Jama pod Debelim vrhom, kot sta jo krstila najditelja. To sta dva člana Jamarske sekcije PD Železničar iz Ljubljane (ta klub je tudi odkril in prvi raziskoval znano Brezno pri gamsovi glavici, o čemer je poročal tudi Planinski Vestnik), ki sta jama odkrila v letošnjem poletju, ko sta iskala speleološke objekte na ozemlju okoli Debelelega vrha (2394 m, nad planino V Lazu).

Vhod v to jama se nahaja v vzhodnem, razmeroma uravnanem pobočju Debelelega vrha, v nadmorski višini 1900 m. Sestavljata ga dve odprtini – prva navpična, druga vodoravna – 30 m vsaksebi, ki sta vse leto deloma zatrpani s snegom. Kmalu za vhomom se rov razširi in se, pretežno naravnost, polagoma spušča 130 m daleč v notranjost gore, na koncu pa je zatrpan s kamenjem. Rov je razmeroma velikega preseka (2–5 m), v srednjem delu so razviti celo kapniki. Že zaradi tega je jama zelo zanimiva, saj so tako veliki vodoravni in zasigani rovi v tako veliki nadmorski višini izredno redki.

Sredi tega zgornjega oziroma vhodnega rova se odpira »Brezno pričakovanj«, ki drži navzdol v še večje prostore in v splet rogov v več nivojih, vendar še niso raziskani. V tej smeri so jamarji JS PDŽ dosedaj prodrli približno do globine 250 m, a konca jame še niso dosegli (podrobnejši opis ter načrt Jame pod Debelim vrhom, kat. št. 4000, bo objavljen v Biltenu JS PDŽ št. 12).

Vedno jasneje se kaže, da bo Jama pod Debelim vrhom pomembna ne samo zaradi tega, ker nosi okroglo številko 4000, ampak tudi zaradi svojih zanimivih podzemeljskih oblik in pa velikosti. Predvidevati končno velikost je težko in tvegano, jamarji seveda vedno upamo na rekord, bodisi »dolžinski«, bodisi »globinski«, na vsak način pa Jama pod Debelim vrhom lahko prištevamo, glede na trenutne razsežnosti, poleg Pološke jame, Brezna pri gamsovi glavici in Triglavskega brezna, da omenim le najbolj znane objekte, v vrsto največjih objektov ter obenem največjih poveljnih speleoloških dosežkov na ozemlju Julijskih Alp.

JAMARSKI KLUB »ČRNI GALEB« (PREBOLD) V KLEMENŠKOVEM PEKLU

DARKO NARAGLAV

a ime in lego Klemenškovega brezna smo izvedeli v Planinskem Vestniku iz Kocbekovega članka »Savinjske Alpe«. Po teh podatkih smo lansko leto tudi odkrili Klemenškov peklo in se spustili do globine 52 m. Zaradi pomanjkanja opreme smo odstopili od nadaljnega raziskovanja. Pričeli smo se intenzivno pripravljati, saj smo slutili, da bo brezno preseglo globino 200 m.

Teden dni pred glavno odpravo – 21. 4. 1974 – je štiričlanska ekipa ponovno odšla v Klemenškov peklo. Na polici v globini 130 m je ugotovila najboljšo možnost za montažo vitla in naredila dokončen plan za odpravo, ki naj bi trajala dva dni in imela dve strani: transportno in raziskovalno.

Transportna ekipa je imela nalogo, da opremi posamezne odseke v breznu do globine 130 m. Na polici, imenovani »Čakalnica negotovosti« naj bi postavila vitel. Raziskovalna ekipa bi ta čas raziskala in izmerila prostore do zadnje dvorane pred polico, imenovano Jedilnica. Zadnji teden smo največ skrbi posvetili raziskovalni in osebni opremi, kajti vedeli smo, da bo le dobro pripravljena oprema omogočila varno prodiranje in s tem zagotovila tudi uspeh odprave.